

Mühazirə 1

İnsan maşın interfeyslərinə giriş

Bu kursun əsas məqsədi aşağıdakılardır:

- İnsan kompüter interfeyslərinin əsas konsepsiyalarını və təkamülünü təqdim etmək
- Qarşılıqlı dizayn prinsiplərini / qaydalarını izah etmək
- Müşahidə, düşüncə, prototip və qiymətləndirmə dövrü daxil olmaqla təkrarlanan proses kimi qarşılıqlı dizaynı izah etmək və tətbiq etmək

Tapşırıq:

Telefonu gənc bir dostuna ver və ondan kalendara görüş əlavə etməsini istə

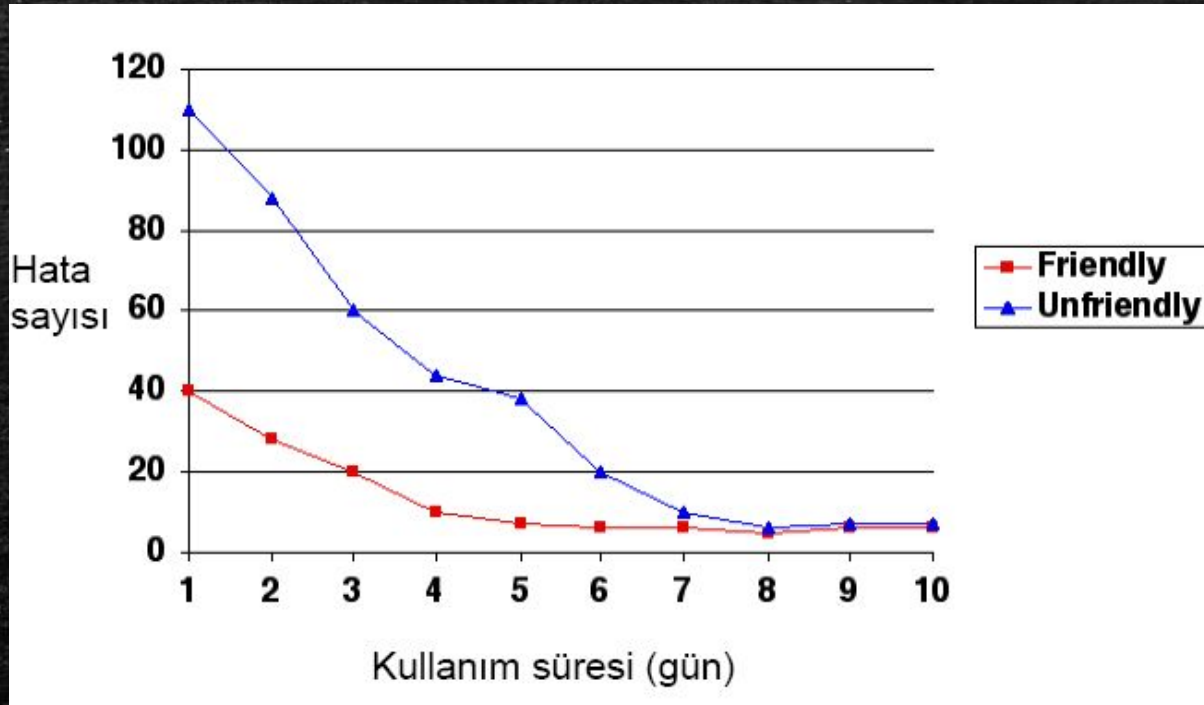
Prosesi müşahidə et

Eyni işi daha yaşlı olan yaxınından istə və prosesi müşahidə et

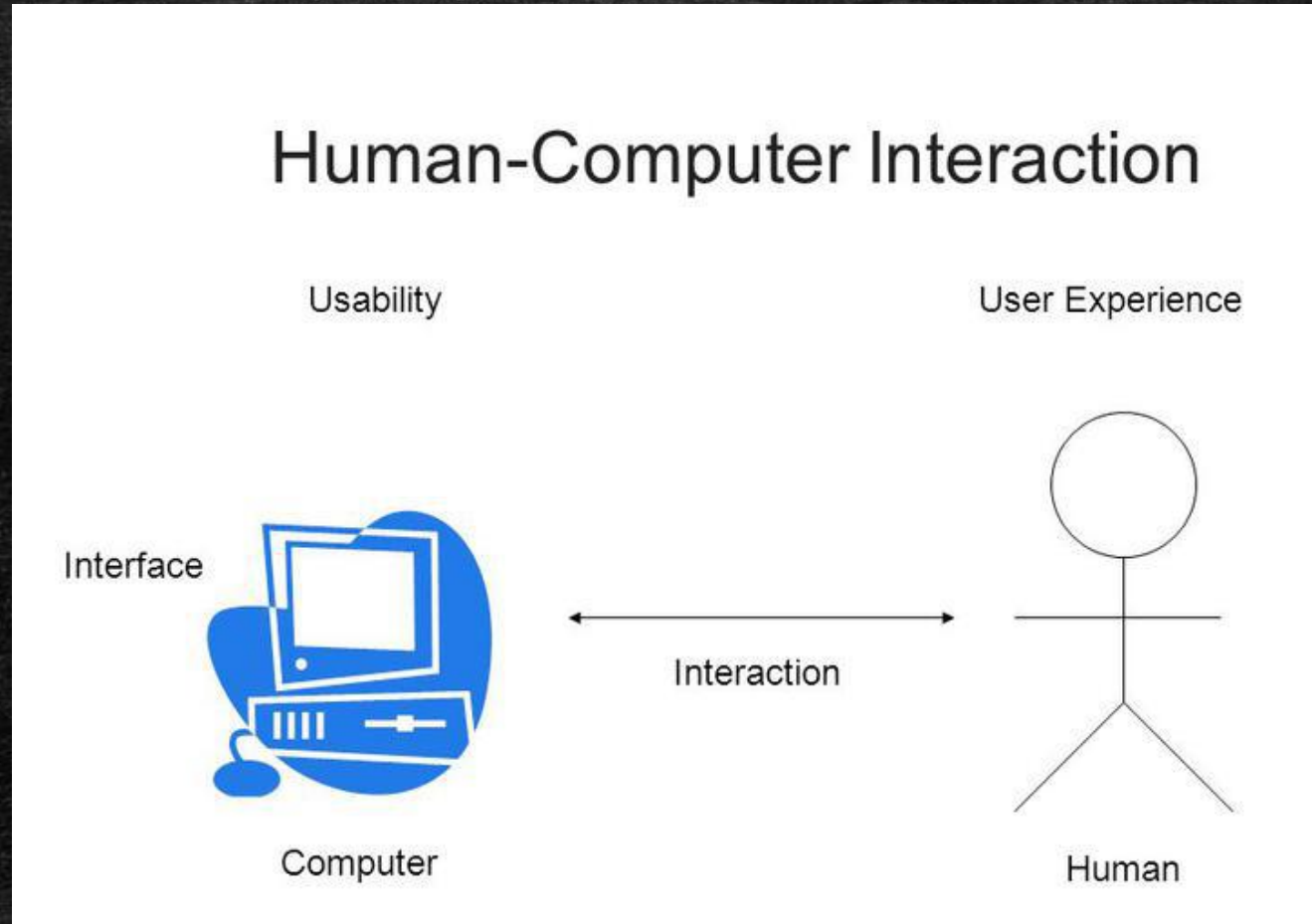

Yeni tətbiqetmələri öyrənmə

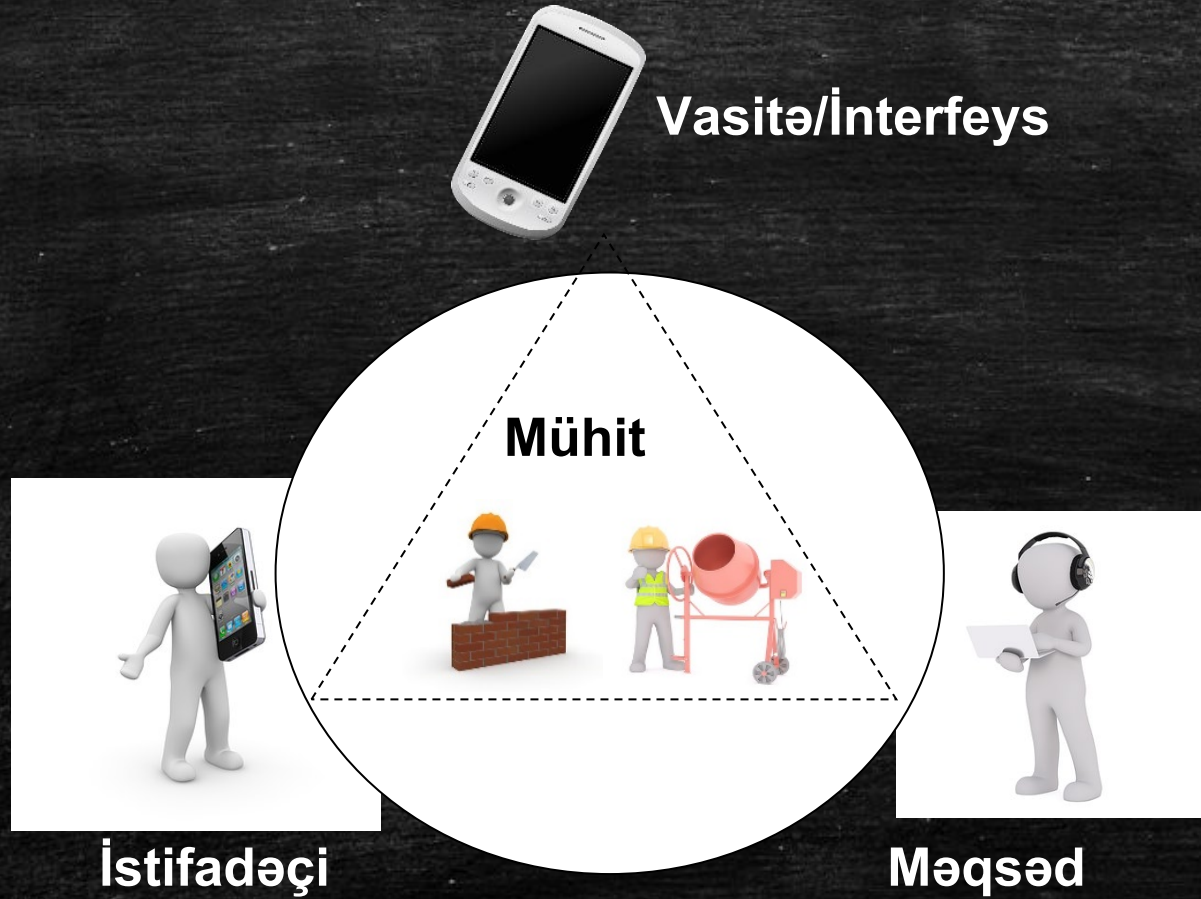

İnsan ilə kompüter ünsiyyəti dedikdə insanların kompüterlərin tətbiq olduğu yerlərdə texnologiya ilə necə əlaqədə olmasını öyrənir

İnsan maşın interfeyslərinin təməl elementləri:

İnsan kompüter əlaqəsi:

- İnsan tərəfindən texnologiyaların təsirini
- İnsanların yeni vərdislərə necə uyğunlaşmasını
- insanların ehtiyaclarını
- texnologiyaları tətbiq etməklə şirkətlərdə olacaq dəyişiklikləri
- lazımlı və istifadə edilə bilən texnologiyanı necə dizayn etməli olduğumuzu öyrənir.

İnsanlar- kompüter istifadəçiləridir. Fənnin məqsədi istifadəçilərin gözləntilərini və ehtiyaclarını, fiziki qabiliyyətləri və məhdudiyyətləri, onların qavrama sistemlərinin necə işlədiyini və kompüterdən istifadə etdikləri zaman necə rahat olduqlarını öyrənməkdir. İnsanlar kompüterlə qarşılıqlı əlaqədə olduqda, daim yeni təcrübə qazanırlar. Dizaynerlər, istifadəçiləri görüyü işlərdən yayındırmadan məhsulların necə gözəçarpan olacağına qərar verməlidirlər.

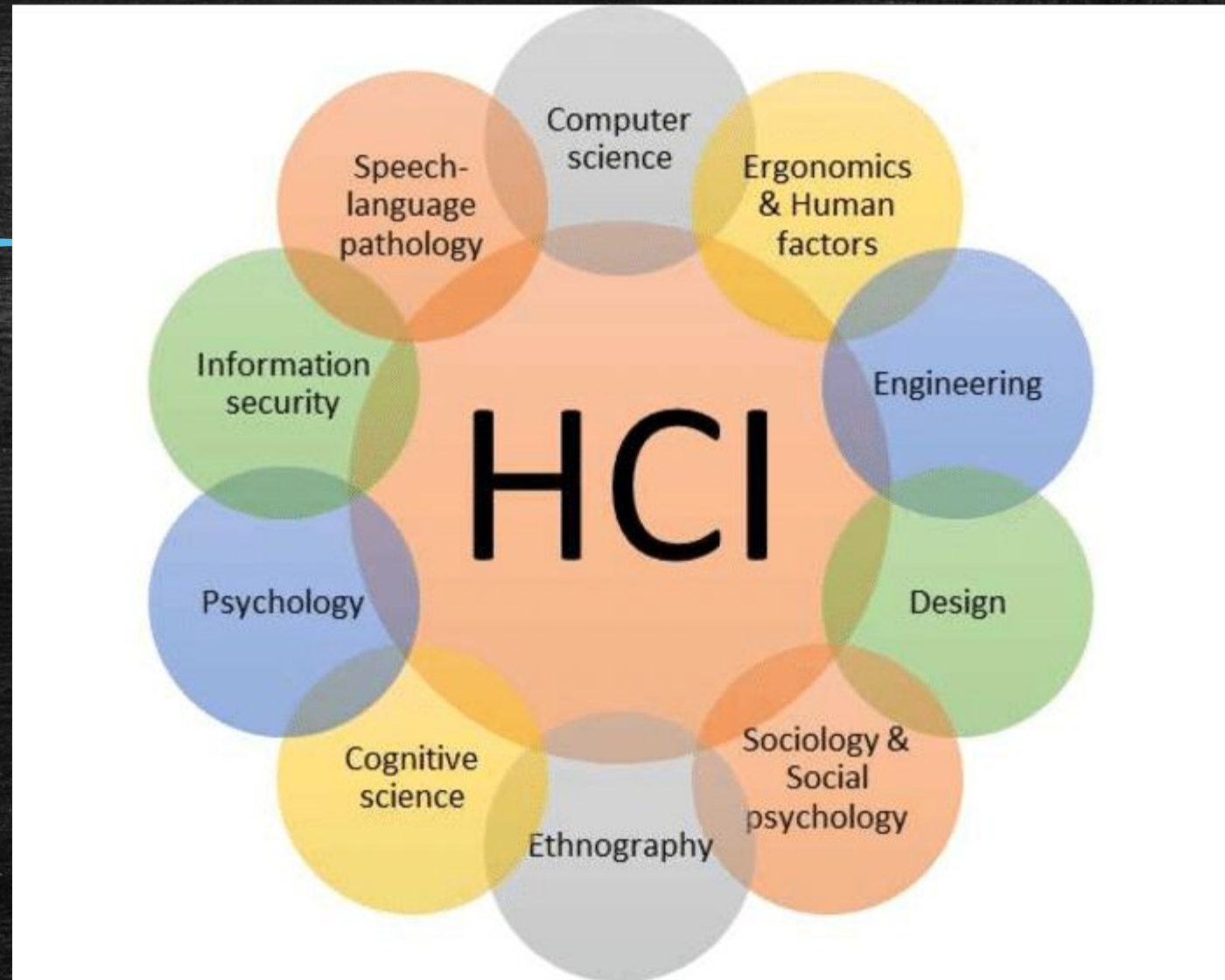
İstifadəçilər və kompüterlər arasında qarşılıqlı əlaqə həm proqram, həm də hardware olan istifadəçi interfeysində baş verir. İnsanlar müxtəlif məqsədlər üçün kompüterlərdən və ya müxtəlif cihazlardan istifadə edirlər. Bunun üçün onlar bu maşınlarla qarşılıqlı əlaqələdirlər. Tədqiqatçılar müxtəlif interfeyslər üçün üsullar qurmuşlar. Dizaynerlər və proqramçılar, lazımi büdcə daxilində tətbiq oluna bilən üsullar arasında istifadəçilər üçün uyğun bir tarazlıq axtarır.

İnsan ilə kompüter
arasındakı əlaqə (HCI)
aşağıdakı sahələrlə
əlaqədədir:

- Kompüter elmləri
- Dizayn
- Sosiologiya
- Psixologiya
- İnformasiya təhlükəsizliyi
- Mühəndislik və.s

Bu sahənin öyrənilməsinə əsas səbəblər:

- İstifadəçilərin sayının artması;
- İstifadəçilərin bilik və bacarıqlarının bir-birindən fərqlənməsi;
- Kompüterlərin ucuzlaşması

History of HCI

1945 Bush and MEMEX

1959 Shackel, Ergonomics for a computer

1960 Licklider, Man Computer Symbiosis

1965 Engelbart, Mouse and interaction

1969 International Journal of Man Machine studies

1970 HUSAT (England), PARC (USA)

1970s Userfriendly term

1982 Behavior and Information Technology

1990s WWW

2000s – mobile technologies

- social networks
- wearable technologies

As we may think - MEMEX

The Memex – Dissected

Doug Engelbart – Mouse + GUI

<http://www.userspots.com/goz-izleme-cihaz-i-ile-kullanilabilirlik-testi/>

QWERTY və ya Q klaviaturası

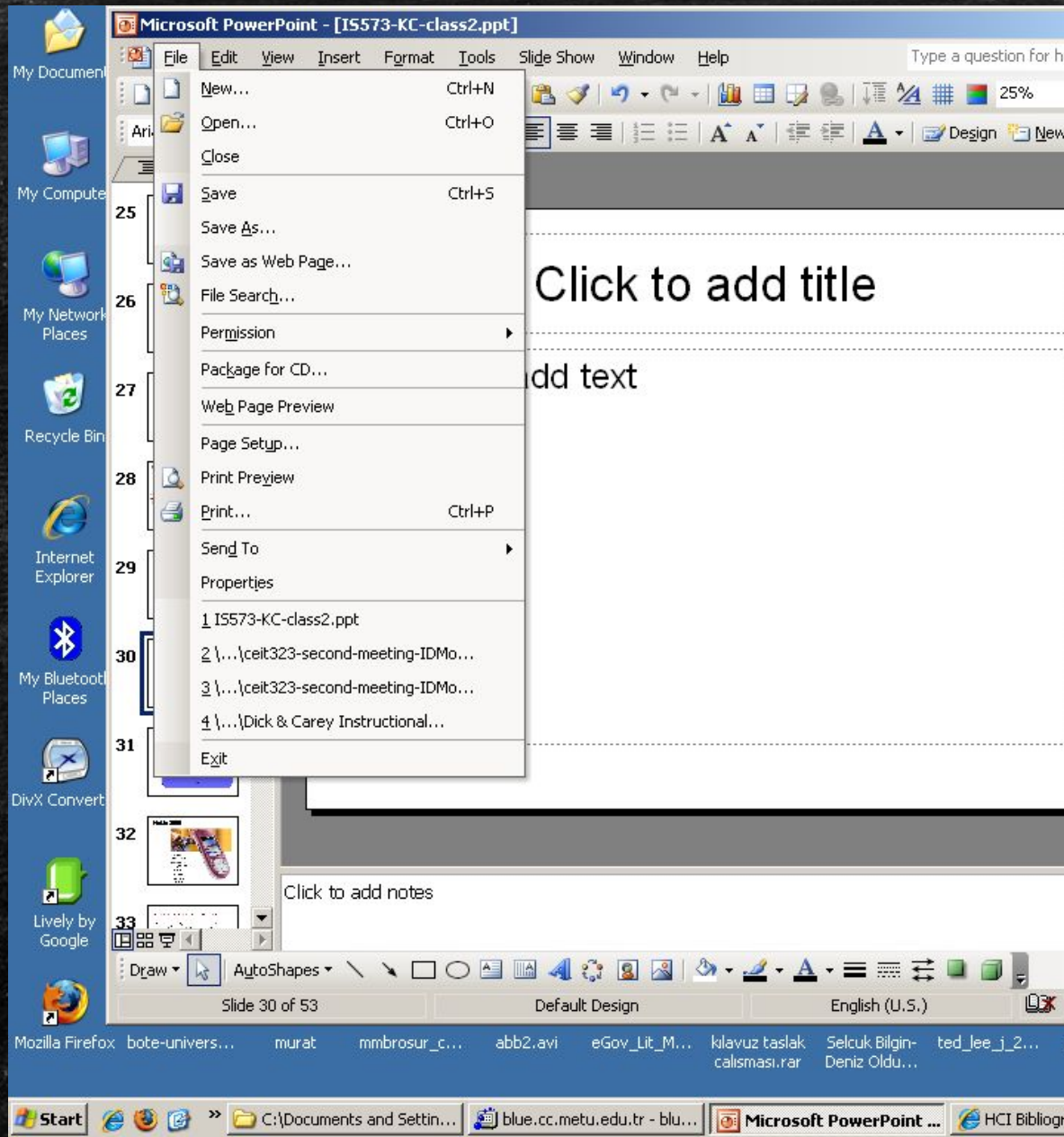
~ `	! 1	@ 2	# 3	\$ 4	% 5	^ 6	& 7	* 8	(9	) 0	- _	+ =	← Backspace
Tab ↔	Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	{ [	}]	 \ /
Caps Lock ↑	A	S	D	F	G	H	J	K	L	: ;	' "	Enter ↵	
Shift ↑	Z	X	C	V	B	N	M	< ,	> .	? /	Shift ↑		
Ctrl	Win Key	Alt								Alt	Win Key	Menu	Ctrl

Dvorak klaviatura

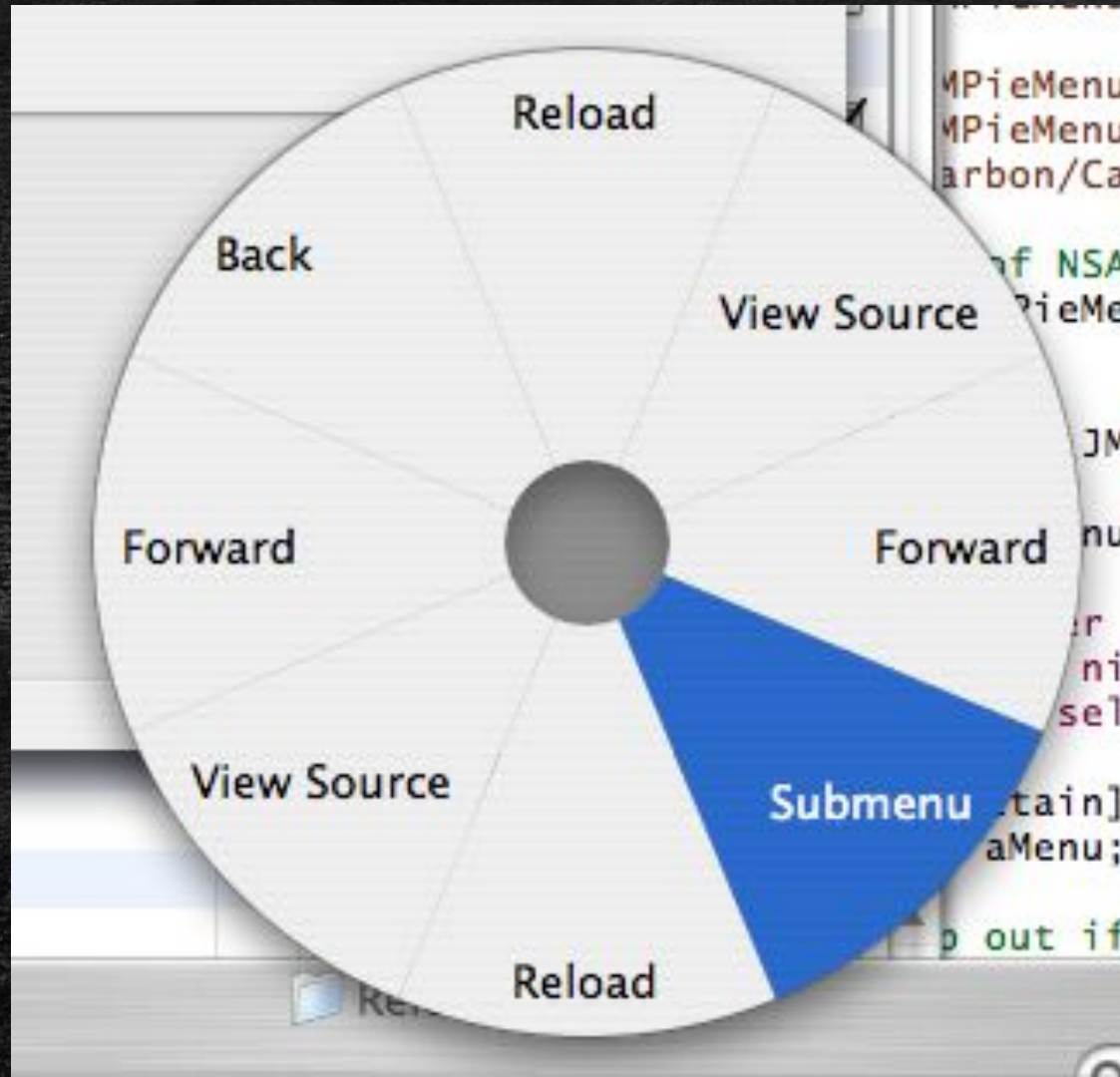
~ `	! 1	@ 2	# 3	\$ 4	% 5	^ 6	& 7	* 8	(9	) 0	{ [	}]	← Backspace
Tab ↔	" ,	< ,	> .	P	Y	F	G	C	R	L	? /	+ =	 \
Caps Lock ⬆	A	O	E	U	I	D	H	T	N	S	- _	Enter ↵	
Shift ⬆	:	Q	J	K	X	B	M	W	V	Z	Shift ⬆		
Ctrl	Win Key	Alt								Alt Gr	Win Key	Menu	Ctrl

**Alternatif
dizayn
mümkündür
mü?**

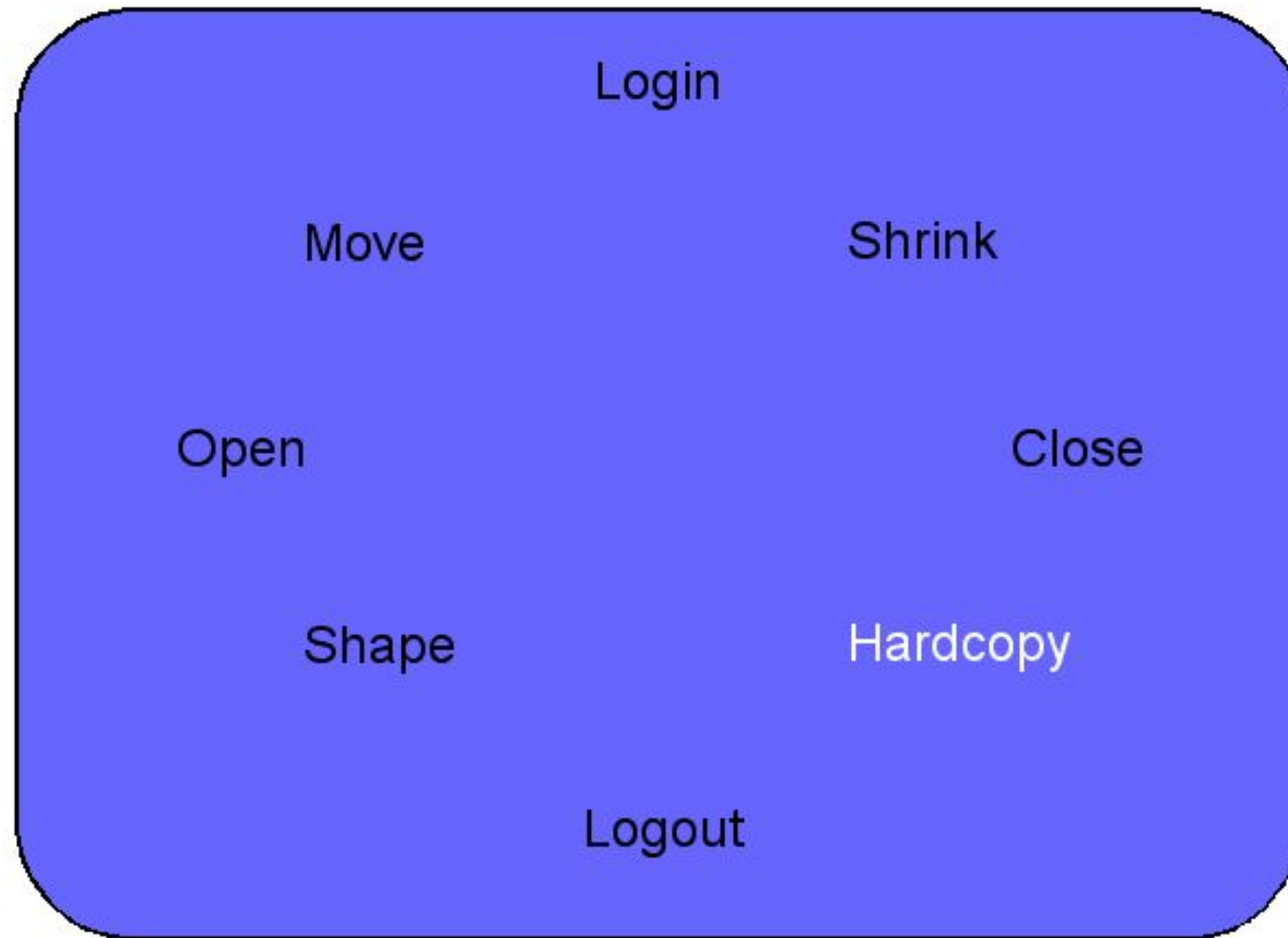

Ya bu?

The Pie Menu (see Shneiderman 1993)

Bank

- Əvvəl pul sonra kart?
- Əvvəl kart sonra pul?

Shopping Site

elbil, kamera, oversetter, translator, dictionary, moped, el-moped, el-scooter, scooter, solcelle ryggsekk, el-syssel, el sykkel, elektrisk sykkel, elbil, rc helikopter, rc produkter, el bil, ATV, elektrisk bil, el kjøretøy, elkjøretøy, el...

Dosya Düzen Görünüm Geçmiş Yer İmleri Araçlar Yardım

http://arngren.net/

elbil, kamera, oversetter, translator, ...

www.ARNGREN.net

23 Butikker Teknologi & Gadgets Index el-retur

Index
Akvarium
Alarm
Alkotester
ATV (el)
Betaile
Bil (elektrisk) gas
Bilbane
DAB-Radio
Digital-Kikkert
Disko-Lys
Dummv-Kamera
DVD-Spiller
Elektronikk
EL-Scooter & Bil
Figurer
Golf-biler (m/skilt)
Hobby & RC
Hoverpod
HP-Måler (Bil)
Isbitmaskin
Kamera (trådløst)
Kino (bærbar)
Kompass (Bil/Båt)
Laser-Jamer (Bil)
Luft-Jekk
Lykt (oppladbar)
Mobil-telefon-1, 2
Motorsykkel-Mini
Omformer (110V)
Oversetter (44 språk)
PC-mini (9"), 2.

Micro-Projektor (35 lum)
m/Digital-avspiller & HD
Tilbud!
2999.-
3 - 120" TV/ Video-skjerm

Jagerfly
Turbo-jet (6ch)
Innfeldbare-Hjul
kr. 1999.-

60cm lang
Tau & Brann-Båt. kr. 598.-
Spruter-Vann

Elektronikk
Fysimulator! Gratis!

Forbruker Elektronikk
44 Språk-Talende
Oversetter
m/Norsk
fra kr. 398.-

Spion-Kamera
fra kr. 499.-

RC Flybil
VTOL (3ch)
kr. 249.-

LAND & AIR

Alle Produktene på denne siden lagerføres hos ARNGREN i Oslo. Se Lagerkoden etter Prisene (lev. 2 - 5 dager):
● er på Lager
● kommer før 3 uker
● lengre enn 3 uker

RC Produkter
120cm langt. Computer-styrt

Video-1 **Video-2**
RC 4ch Helikopter
fra kr. 798.- **Rakett-Fly**

Nyhet!

RC kamp-Helikopter sett

Bygg ditt eget 2-seters Helikopter.
kr. 398.000.-

Søk Arngren.net
Slik Betaler du

Fjernstyrte Produkter
Kjøpsloven klikk her.
Angreskjema klikk her.

Forbruker Elektronikk
Elektriske-Kjøretøy
Disko-Lys
Rakett-Fly
Roboter

Hummer el-Bil

Elektrisk Hummer-H2 til barn & Ungdom fra 3.998.-

Avatar-Gunship. Er dette Helikopteret noens

Nyhet!
kr. 299.-

Elektronikk
Elektrisk-Scooter
kr. 9.998.- (2000)

Robot-Arm
Avatar-Gunship
299.- **498.-**
Video **498.-**

Ta alltid ut 230Vac Adapteren når du ikke er tilstede, eller sover

Gratis Mobiltelefon-Spill

Video
Menet stabil

Forbruker Elektronikk
Tilbud!
100km/t
Elektrisk-ATV
EL-Scooter